

Закон № 3077-ІХ від 02.05.2023

"Про службу в органах місцевого самоврядування":

філософія та основні новели управління персоналом

Вебінар для представників органів місцевого самоврядування

10 вересня 2026 року

Лектор:

Максим ДЬОМІН,

державний експерт з питань стратегічного
управління персоналом Національного
агентства України з питань державної служби

Ваші очікування

**Напишіть в чаті одне речення:
яке конкретне питання щодо нового закону
ви хочете з'ясувати сьогодні?**

1

Категорії та ранги

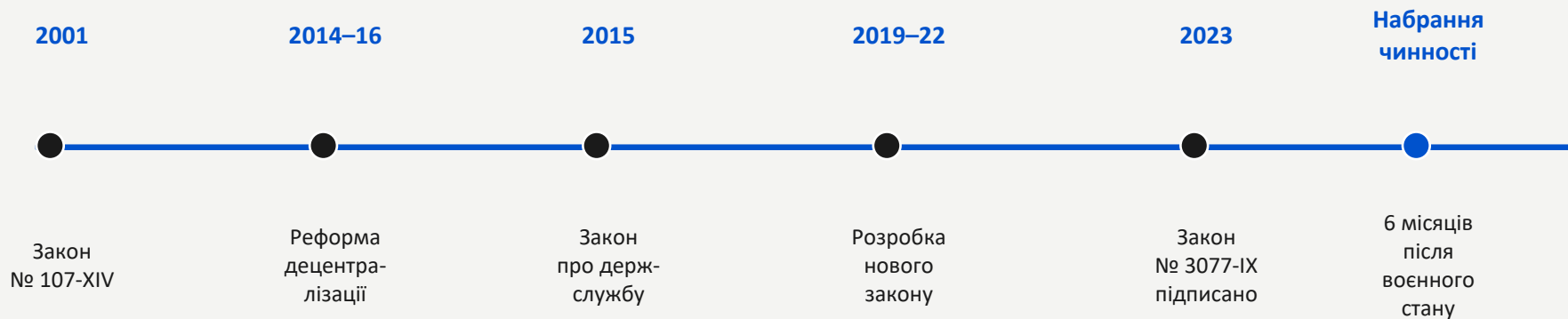
2

Конкурс і кадровий резерв

3

Набрання чинності та перехідний період

Від закону 2001 року до закону 2023 року



Основні зміни: схематичний огляд

Визначення служби	Публічна діяльність із забезпечення права громади на МСВ
Принципи	15 принципів; вперше — доброчесність, стабільність, самостійність
Категорії посад	3 категорії (I, II, III) з 7 підкатегоріями замість 7 за розміром міста
Ранги	9 рангів замість 15; присвоєння через кожні 3 роки
Конкурс	Обов'язковий Єдиний портал вакансій; відеозапис для Категорії I
Кадровий резерв	Лише з кандидатів-"другого місця"; 1 рік (ст. 35)
Оцінювання	Щорічно (не раз на 4 роки); 3 варіанти: негативне / позитивне / відмінне
Призначення	Безстрокове за замовчуванням (ст. 31)
Захист від звільнення	Вибори та зміна виборних осіб — не підстава (ст. 71(2))
Деполітизація	Категорія I зупиняє членство у партії на час служби (ст. 12)

Закон № 107-XIV (2001): стара концепція служби

"Служба в органах місцевого самоврядування — це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування та отримують заробітну плату за рахунок місцевого бюджету."

Що характеризує цю концепцію:

- "Професійна на постійній основі" — акцент на форматі зайнятості, а не на меті служби
- Служба прив'язана до джерела фінансування (місцевий бюджет), а не до суспільної функції
- Кому служить службовець — законом не визначено. Публічний характер не декларувався

Закон № 3077: нова концепція служби

"...публічна, професійна діяльність... із забезпечення реалізації територіальними громадами права на місцеве самоврядування..."

1. "Публічна"

Суспільно значуща діяльність з публічно-правовим статусом

2. "Із забезпечення права громади"

Ціль — право громади на МСВ, а не виконання доручень органу

3. Подвійна природа служби

Місцева + делегована державна функція — вперше визнано

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ (1 хв)

ОДА видала розпорядження, яким зобов'язала ОМС провести позапланові кадрові перевірки. Яка норма Закону є правовим щитом ОМС?

А — Принцип законності (ст. 4 п. 2) Б — Принцип самостійності управління (ст. 4 п. 14)

В — Принцип рівного доступу (ст. 4 п. 8) Г — Принцип доброчесності (ст. 4 п. 6)

Стаття 4: 15 принципів служби в ОМС

1. Верховенства права
2. Законності
3. Патріотизму
4. Служіння територіальним громадам
5. Поєднання місцевих і державних інтересів
6. Доброчесності
7. Ефективності
8. Рівного доступу до служби
9. Професіоналізму
10. Політичної неупередженості
11. Прозорості
12. Відкритості
13. Стабільності
14. Самостійності управління службою в ОМС
15. Відповідальності

-
- **НОВИЙ: Доброчесність (п. 6)**
 - **НОВИЙ: Стабільність (п. 13)**
 - **НОВИЙ: Самостійність управління в ОМС (п. 14)**

Яких принципів служби НЕ зазначено у законі 2001 року?

Оберіть усі правильні відповіді

А — Принцип законності

Б — Принцип доброчесності

В — Принцип рівного доступу до служби

Г — Принцип стабільності

Д — Принцип самостійності управління службою в ОМС

Е — Принцип прозорості

Доброчесність (ст. 4 п. 6): зміст і практичні наслідки

- Дотримання заборон та обмежень, встановлених законом під час служби
- Поведінка, що не дає підстав сумніватись у безсторонності та непідкупності
- Недопущення реального або потенційного конфлікту приватного інтересу з публічними обов'язками
- Взаємозв'язок із Законом № 1700-VII "Про запобігання корупції"

Порівняння: старий закон vs. новий закон

Старий закон:

Порушення антикорупційних обмежень — лише через норми КЗпП або спецзаконодавство

Новий закон:

Порушення доброчесності = порушення принципу служби → підстава для дисциплінарної відповідальності безпосередньо за № 3077-IX

Стаття 12: Різні обмеження для різних категорій

Ситуація А: Категорія II

Начальник відділу архітектури (Кат. II-1) є керівником партійного осередку у вихідні дні. У робочий час — не займається.

Чи є це порушенням принципу
політичної неупередженості?

☐ Так — порушення ☐ Ні — не порушення

Ситуація Б: Категорія I

Керуючий справами виконкому (Кат. I-1) є членом партії і у вихідні бере участь у засіданнях партійного осередку.

Чи є це порушенням ст. 12 Закону?

☐ Так — порушення ☐ Ні — не порушення

Закон № 3077-IX: 12 тематичних розділів

I.	Загальні положення (ст. 1–6)	Визначення служби, принципи, правовий статус, КЗпП
II.	Організація служби (ст. 7–15)	Категорії, ранги, Реєстр посад, Єдиний портал
III.	Вступ на службу (ст. 16–33)	Конкурс, строки, присяга, випробування, резерв
IV.	Проходження служби (ст. 34–44)	Оцінювання, підвищення кваліфікації, переведення
V–VI.	Права, обов'язки, оплата (ст. 45–66)	Права, заборони, зарплата, надбавки, відпустки
VII–VIII.	Соціальні гарантії. Припинення служби (ст. 67–77)	Страховання, пенсії; підстави і порядок звільнення
IX.	Дисциплінарна відповідальність (ст. 78–84)	Проступок, стягнення, оскарження
X–XI.	Виборні особи. Патронатна служба (ст. 85–96)	Окремі режими для виборних і патронатних
XII.	Прикінцеві та перехідні положення	Набрання чинності; скасування Закону № 107-XIV

Закон 3077: поширення за колом осіб

1

Службовці МСВ

Категорії I, II, III

Конкурс / переведення

Мають ранги

Весь масив норм

2

Виборні особи

Голови, депутати, голови рад

Обираються — не
призначаються

Категорії, конкурс,
оцінювання, дисципліна — НЕ
поширюються

3

Патронатна служба

Помічники, радники, прес-
секретарі

Призначає виборна особа
особисто

Строк = строк повноважень

4

Працівники з функціями обслуговування

Водії, прибиральники,
техперсонал

Виключно КЗпП

Закон № 3077-IX не
поширюється

Визначте статус кожної особи за Законом № 3077-IX

Варіанти: Службовець ОМС / Виборна особа / Патронатна служба / Обслуговуючий персонал / Закон не поширюється

1. Начальник відділу кадрової роботи апарату ради

2. Секретар міської ради (обраний депутатами)

3. Особистий помічник голови ради (призначений головою особисто)

4. Директор комунального підприємства «Водоканал»

5. Водій службового автомобіля міськради

Розділ XII: Коли і як закон починає діяти

Умова набрання чинності: 6 місяців після опублікування, але НЕ РАНІШЕ ніж через 6 місяців після закінчення або скасування воєнного стану

Що зробити в 6-місячний перехідний період:

- (1) Переглянути штатний розпис: привести посади у відповідність до нових категорій та підкатегорій
- (2) Провести переприсвоєння рангів (перехід з 15 до 9 рангів)
- (3) Внести зміни до положень про структурні підрозділи
- (4) Привести положення про оплату праці у відповідність до ст. 46–57
- (5) Розробити або оновити Положення про щорічне оцінювання
- (6) Зареєструватись на Єдиному порталі вакансій публічної служби

Стаття 7: Три категорії посад замість семи

Категорія I

I-1 · I-2

Керуючі справами виконкомів

Керівники виконавчих органів зі
статусом юр. особи та їх заступники

Обмеження: партійне членство (ст. 12);
відеозапис конкурсу (ст. 24)

Категорія II

II-1 · II-2

Керівники самостійних структурних
підрозділів апарату ради та їх заступники

Керівники підрозділів у складі
самостійних структурних підрозділів

Категорія III

III-1 · III-2 · III-3

Головні спеціалісти

Провідні спеціалісти

Спеціалісти

Старий закон: 7 категорій за розміром міста → Новий закон: 3 категорії за рівнем посади (незалежно від розміру громади)

Стаття 8: Підкатегорії посад

I-1 Керуючі справами виконавчих комітетів

I-2 Керівники виконавчих органів зі статусом юр. особи та їх заступники

II-1 Керівники самостійних структурних підрозділів апарату ради та їх заступники

II-2 Керівники підрозділів у складі самостійних структурних підрозділів та їх заступники

III-1 Головні спеціалісти

III-2 Провідні спеціалісти

III-3 Спеціалісти

Стаття 36: 9 рангів замість 15

Категорія I

1 · 2 · 3

Категорія II

3 · 4 · 5 · 6

Категорія III

6 · 7 · 8 · 9

-
- При першому призначенні: найнижчий ранг у діапазоні категорії
 - Наступне підвищення: через кожні 3 роки служби (ст. 36(7))
 - Дострокове підвищення: за особливі досягнення, але не раніше ніж через 1 рік
 - Не підвищується: при дисц. стягненні (крім зауваження) або 1 рік після негативного оцінювання
 - Позбавлення рангу: ЛИШЕ за рішенням суду. Припинення служби рангу не позбавляє

Статті 20–27: Нові правила конкурсу

Єдиний портал вакансій (ст. 20)

Оголошення — ВИКЛЮЧНО на порталі

Без публікації — конкурс незаконний

Строк: не менше 15 робочих днів до початку

Конкурсна комісія (ст. 24)

Мінімум 5 осіб (3 — для органів < 10 служб.)

Депутати — НЕ можуть бути членами комісії

Кат. І: обов'язковий відеозапис конкурсу (публік. 3 р.дні)

Право другого кандидата (ст. 27)

Другий кандидат → задеклароване право на посаду

Строк: 1 рік

Звільнення посади → пропозиція без нового конкурсу

Кадровий резерв (ст. 35)

ВИКЛЮЧНО з кандидатів із пріоритетом (ст. 27)

Строк: 1 рік

НЕ загальний банк резервних кандидатів

Конкурс проведено без публікації на Єдиному порталі вакансій

Ситуація: Міська рада провела конкурс і призначила переможця. Оголошення на Єдиному порталі вакансій НЕ розміщалося. Кандидат, що не пройшов, подає скаргу до НАДС.

Питання: Хто має право скасувати результати такого конкурсу?

А — НАДС

Б — Обласна державна адміністрація

В — Виключно суд

Г — Рада може скасувати своїм рішенням самостійно

Стаття 33: Текст присяги службовця

"Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити територіальній громаді та Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, сумлінно виконувати свої посадові обов'язки."

"Служити територіальній громаді"

Присяга — не органу і не голові, а громаді

"Та Українському народові"

Загальнодержавний вимір поряд з локальним

"Сумлінно виконувати обов'язки"

Кореспондує з принципом доброчесності (ст. 4 п. 6)

Статті 31–32: Безстрокове призначення і обов'язкове випробування

Стаття 31: Безстроковість

Призначення — БЕЗСТРОКОВЕ

Виняток: строкове — лише при тимчасовому заміщенні особи, за якою зберігається місце

Трудовий договір на строк для штатної посади — незаконний

Підстава для звільнення — виключно ст. 71–77

Стаття 32: Випробувальний строк

Строк: до 6 місяців

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ — перше призначення в ОМС

Для переведених — за угодою сторін

Повідомлення про невідповідність — за 7 к.днів до кінця строку

Без повідомлення = успішно пройшов

🔑 **КЕЙС:** Кандидат має 7 років держслужби та вперше призначається в ОМС. Що є обов'язковим за Законом?

А — Лише конкурс Б — Конкурс і випробувальний строк В — Лише випробування Г — Нічого (стаж звільняє)

Стаття 38: щорічне оцінювання замість 4-річної атестації

	Закон 2001 (атестація)	Закон 2023 (оцінювання)
Частота	1 раз на 4 роки	Щорічно
Наслідки рішення	Рекомендаційний характер	Обов'язкові наслідки
Рівні результатів	Відповідає / Не відповідає	Негативне / Позитивне / Відмінне
Негативне	Позитивне	Відмінне
Без заохочень, без премій Ранг не підвищується 1 рік Повторне → підстава для звільнення	Стандартне проходження служби Підвищення рангу в звичайному порядку (кожні 3 роки)	Обов'язкові бонуси Може ініціювати підвищення в межах категорії Дострокове присвоєння рангу (але не раніше 1 рок. після поп.)

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ

Ситуація: Службовець пройшов щорічне оцінювання за 2026 рік у листопаді та отримав негативну оцінку. Черговий строк підвищення рангу настав у травні 2027.

Що відбувається з підвищенням рангу службовця?

А — Ранг підвищується незалежно від оцінки

Б — Ранг підвищується: ранг присвоюється вже в новому році

В — Ранг НЕ підвищується, оскільки негативна оцінка блокує ранг на 1 рік від дати оцінювання

Г — Залежить від рішення керівника органу

Стаття 39: Обов'язкове підвищення кваліфікації

1 раз

на 3 роки — обов'язкове підвищення кваліфікації (ст. 39)

Але професійне навчання – ПОСТІЙНО упродовж усього часу проходження служби

Обов'язок органу:

Організувати і забезпечити підвищення кваліфікації

Обов'язок службовця:

Пройти підвищення кваліфікації у встановлені строки

Форми навчання:

Очна, дистанційна, змішана

Зв'язок з оцінюванням:

Ухилення без поважних причин — порушення принципу професіоналізму → враховується при оцінюванні

Стаття 46: трискладова структура заробітної плати

1

Посадовий оклад

Основна складова

Визначається категорією і підкатегорією посади

2

Надбавки і доплати

Надбавка за вислугу років

Надбавка за ранг (нова система 9 рангів)

Премії

Доплати за додаткове навантаження

3

Допомоги

Допомога до щорічної відпустки

Допомога для вирішення соціально-побутових питань

Інші допомоги (відкритий перелік — колективні угоди)

Статті 71–75: Закритий перелік підстав звільнення

10 підстав припинення:

1. Угода сторін
2. Власна ініціатива
3. Ініціатива керівника (ст. 75)
4. Відмова від переведення
5. Закінчення строку
6. Втрата права на службу
7. Обвинувальний вирок
8. Втрата громадянства / виїзд
9. Смерть / безвісно відсутній
10. Інші підстави за законом

Стаття 75: Ініціатива керівника (лише 5 підстав)

- (1) Скорочення штату або реорганізація
- (2) Ліквідація органу
- (3) Невідповідність під час випробування
- (4) Дисциплінарний проступок
- (5) Відсутність >120 к.днів підряд або >150 днів на рік

♠️ КЕЙС: ОМС ліквідував відділ, звільнив службовця, а через місяць оголосив конкурс на посаду з ідентичними функціями.
Чи законне звільнення?

А. Так, якщо відділ ліквідовано Б. Ні — ознаки фіктивного скорочення В. Залежить від ситуації

Що треба пам'ятати після цього вебінару

1. Нове визначення служби: публічна діяльність із забезпечення права громади (ст. 1)
2. 15 принципів: нові — доброчесність, стабільність, самостійність управління в ОМС (ст. 4)
3. Чотири типи персоналу: службовці / виборні / патронатна служба / обслуговуючий персонал
4. 3 категорії посад (I, II, III) і 7 підкатегорій — замість 7 категорій за розміром міста (ст. 7–8)
5. 9 рангів замість 15: підвищення кожні 3 роки; позбавлення — лише за рішенням суду (ст. 36)
6. Конкурс: Єдиний портал обов'язковий; відеозапис для Кат. I; депутати — не члени комісії (ст. 20, 24)
7. Кадровий резерв — лише кандидати "другого місця"; 1 рік (ст. 35)
8. Безстрокове призначення + обов'язкове випробування для першого призначення в ОМС (ст. 31–32)
9. Щорічне оцінювання з обов'язковими наслідками: негативне / позитивне / відмінне (ст. 38)
10. Заборона звільняти через вибори або зміну виборних осіб (ст. 71(2)); фіктивна реорганізація — незаконна

ОЦІНІТЬ РОБОТУ ЛЕКТОРА

